



Lokalt ledd utveckling

LEADER

FRAMTIDSBYGDER
DALSLAND ÅRJÄNG MUNKEDAL



FÖRSTUDIERAPPORT

Anvisningar

1-3. ska stämma överens med ansökan.

4-6. redogör för arbetet med att samla data (metod) och finna svar på frågeställningarna, samt analys och slutsatser. Har ni använt er av enkäter? Intervjuer? Har ni funnit svar på frågeställningarna? Ser ni några mönster? Går det att dra slutsatser?

7. resonera om möjliga vägar framåt för att arbeta vidare med resultatet. Om förstudien istället visat att det inte är meningsfullt att arbeta vidare, så är det intressant med ett resonemang om det. Texten är inte på något sätt bindande men en viktig del av resultatet – som i en förstudie till stor del består av tankegods.

A-C. eftertanke – tänk tillbaka, vad fungerade bra, vad kunde vi gjort annorlunda?

Förstudierapporten mailas till leaderkontoret i samband med slutredovisning.

Format pdf där ev. bilagor är inkluderade.

kontakt@framtidssbygder.se Frågor: 0702-998986

Förstudie/projekt: Växtkraft över fjället
Journalnummer: (se Jordbruksverkets beslut)
Sökande: Brålanda Företagarförening
Org nr: 862500-8894

Datum: 2017-09-15 - 2018-10-31

1. Inledning/bakgrund

Högsäter och Brålanda är två orter som geografiskt delas av Kroppefjäll och administrativt av kommungränsen, Färgelanda respektive Vänersborg. Ingen av orterna är huvudort i sin kommun, båda är landsbygdssamhällen och präglade av entreprenörskap och företagande.



Det lokala engagemanget på små orter drivs ofta av en handfull dedikerade personer, så också i Brålanda och Högsäter. Det är dessa personer som driver och utvecklar stora delar av samhället och ordnar byggedagar, håller snyggt i planteringar, fixar flaggdagar och annat.

Det är dock lätt att bli ”hemmablind” att fastna i hur man alltid gjort och därmed riskera att missa möjligheter för utveckling. Gruppen löper också risk att bli ”för tajt” och det kan vara svårt för nya personer att ta sig in i gruppen.

Ortens utveckling blir beroende av dessa personers tid och drivkraft och om någon eller några försvinner kan arbetet helt stanna av.

2. Syfte - vilket behov vill vi möta?

Förstudien vill titta på om man genom att samverka mellan orterna kan stödja varandra, dela på arbetsbördan, utmana ”gamla sanningar” och vidga perspektiven.

3. Frågeställningar – vad vill vi undersöka?

Hur ser utvecklingspotentialen ut på respektive ort inom:

- Samhällsservice,
- infrastruktur,
- boende,
- näringsliv,
- föreningsliv?

Inom vilket/vilka områden kan samverkan mellan orterna stärka oss?

Hur kan denna samverkan struktureras och systematiseras?

4. Metod – hur har vi arbetat?

- Genom föreningsmöten på respektive ort. Vi har dels arrangerat egna och dels varit delaktiga då andra haft sina respektive möten.
- Vi har arrangerat gemensamma möten, Afterwork och workshops mellan orterna.
- Vi har deltagit i möten arrangerade av andra parter, tex kommun och företagare.
- Intervjuer med enskilda personer, företagare, kommunrepresentanter etc
- Genomgång av tidigare utredningar, kommunala planer, tidningsartiklar etc.

5. Svar på frågeställningar – vad har vi fått veta?

Samhällsservice

Brålanda: Samhällsservicen är relativt god i Brålanda både när det gäller skola, barnomsorg, äldreomsorg. Det finns bibliotek och deltidsbrandkår, vårdcentral, tandläkare, apotek och äldreboende i radhus och avdelningsboende.

Det finns fotbollsplaner varav en med konstgräs, simbassäng, bollhall, elljusspår och musikskola samt park med scenbyggnad.

En dagligvarubutik med postservice och en bankomat. Utöver detta finns flera återbruksbutiker, bygghandel, möbelaffär, lantbruk- och trädgårdsbutik och diversebutik. Det finns kiosk/spelbutik/kafé samt två pizzerior, lunchrestaurang och café, snabbmatkedja, bensinstationer samt hotell/vandrarhem.

Högsäter: Högsäter, som är ungefär hälften så stort som Brålanda befolkningsmässigt har också grundläggande service med skola, barnomsorg, deltidsbrandkår och äldreboende.

Det finns idrottsanläggningar med fotbollsplaner, tennisplaner, gym och boul-banor. Boul, finns både inom- och utomhus. Det finns elljusspår och konstsnöspår för längdskidor vintertid. Det finns en dagligvarubutik med post- och paketutlämning och bankomat. Tills för alldeles nyligen fanns även bank. Det finns också butiker med inredning/interiör, barnkläder, antik & kuriosa, bygghandel, foder- lantbruk och trädgårdsbutik, däckservice, verkstad, camping med butik och restaurang, frisör och lunchrestaurang.

Infrastruktur

Brålanda: Centrum genomkorsas av Storgatan i väst-östlig riktning och järnvägen i norr-söder. Storgatan ägs av Trafikverket och är inte en kommunal gata vilket bland annat får konsekvenser för snöröjning och svårigheter om gatan tillfälligt behöver stängas av på grund av cityevenemang och liknande. Tung trafik går också rakt genom centrum bland annat till Dahlbergs slakteri och Brålanda Industri. Detta upplevs som ett stort problem, både vad gäller säkerhet, buller och utsläpp. Dessutom korsas Storgatan av järnvägen varvid en hel del köer uppstår med bilar som står på tomgång mitt i centrum.

En viss förtätning har gjorts i centrum de senaste åren och idag är det främst från korsningen Storgatan/Järnvägsgatan till korsningen Storgatan/Parkgatan som räknas som centrum.

Brålanda avgränsas i öster mot E45 som är en av landets stora vägar, som alltid är hårt trafikerad och under perioder som vid storhelger och sportlov är extra hårt belastad. Samtidigt utgör trafiken underlag för flera företag som är belägna i direkt anslutning till vägen såsom Rasta och Q-star. Närheten till E45 är också viktig för pendlare.

Högsäter: Lv 172 skär rakt genom samhället med mycket tung trafik på väg mellan norra Dalsland och Uddevalla/Göteborg med buller och utsläpp som följd. Samtidigt är närheten till vägen viktig för de som pendlar kollektivt. Säkerhetsmässigt är det en risk då många måste korsa vägen för att ta sig till olika delar av samhället och butiker som finns på båda sidor av vägen. Även om det är sänkt hastighet genom samhället är det inte alltid detta respekteras.

Det saknas säkra platser för stora fordon som lastbilar och bussar att stanna på.



Företagaren Håkan Ström visar upp sina planer för det första flerfamiljshuset som byggs i Brålanda sedan 90-talet. Dessutom den första bostadsrättsföreningen någonsin.

Brålanda 5 april 2018

Boende

Brålanda: Centrala Brålanda är ett utpräglat villasamhälle. Det finns bostadsområden från flera olika tidsperioder, alla med tidstypiska hus. Det senaste villaområdet som kallas Höga är planerat under senare delen av 70-talet och framförallt byggt under 80-90-talen. Den senaste

så kallade FÖP:en (Fördjupad översiktsplan) för Brålanda är från 1980 och sträcker sig fram till år 2000.

Det finns än så länge inga flerfamiljsbostäder med bostadsrätter i Brålanda, däremot ett antal fastigheter med hyresrätter både privatägda och via det kommunala bostadsbolaget Vänersborgsbostäder. Husen är relativt låga, oftast 2-3-våningar och saknar hiss.

Det finns fortfarande några få villatomter på kommunal mark, men dessa anses inte vara så attraktiva och har därför förblivit osålda.

En viss föryngring har skett i villaområdena då äldre flyttat till lägenhet eller annat boende och yngre familjer flyttat in i villorna. Huspriserna har ökat något de senaste två åren.

Efterfrågan på hyreslägenheter är stor.

Högsäter: Högsäter är en villaort med varierad ålder på husen. Kommunala bostadsbolaget Valbohem har 98 lägenheter varav alla är uthyrda, merparten av lägenheterna ligger i markplan.

Det finns en bostadsrättsförening med 20 lägenheter.

I Solbergsområdet, som ligger i norra Högsäter, finns nio avstyckade tomter för enplansvillor på kommunal mark. I området finns också en tomt planlagd för radhus.

Näringsliv

Brålanda: Brålanda har ett starkt differentierat näringsliv. Det finns en tydlig entreprenörsanda och småföretagartradition. De gröna näringarna, såväl landbruk som skogsbruk är stora både som primärindustri och som sekundärindustri med Toppfrys och Dahlbergs slakteri bland de största, men också innovativa spjutspetsar som Brålanda Biogas.

Bland tillverkningsindustrin märks framförallt Brålanda Industri och Masterveil, den senare med stor andel export över hela världen.

Hantverkare är ytterligare en stor bransch som här framför allt präglas av enmans- eller fåmansföretag, med några undantag som Håkans Entreprenad, Gatans Entreprenad, Gustab etc.

Det finns en stor potential men få och relativt små aktörer inom besöksnäringen. Sikhalls camping, Brålanda Hotell och Vandrarhem, Café Gula Huset, Eventstorps Gård, Kattebergs Gård är några exempel.

Orten har också ett starkt varumärke i sitt årliga evenemang ”Jul i Brålanda med Tomtetåget” som fått uppmärksamhet både nationellt och internationellt.

Handel är en relativt svag näring i Brålanda, det saknas en tydlig ”dragare” någon/något som lockar kunder till orten. Butiker för ”Återbruk” håller dock på att utvecklas till ett signum – vilket ligger helt rätt i tiden.

Det finns några få områden planlagda för verksamhet som lättare industri, ett område bakom silon och ett område mellan Toppfrys och E45.

Högsäter: I Högsäter finns två större industrier. National, före detta Jaba Group, tillverkar formpressade detaljer av fibermaterial. Kunder är fordons- och entreprenadbranschen men

även Ikea. Betongprodukter tillverkar betongelement av olika slag. Den stora produkten är plattbärlag till främst flerbostadshus i Sverige och Norge.

Det finns många små företag som verkar inom tillverkning, service, handel, turism. Det finns många småjordbruk runt samhället och även gårdsbutik med grönsaker. Antalet butiker varierar över tid och har ganska brett sortiment tillsammans.

Det finns flera evenemang som drivs främst av föreningslivet som gör att besökarna ökar kraftigt i samhället. Exempel är Genevilyran, Monsterrace, Majalöpet, julbasar, Färgelanda cup, Kroppefjällscampen med flera.

Föreningsliv

Brålanda: Föreningslivet är starkt, särskilt bland äldre. Lions club, Brålanda Väntjänst samt kyrkorna, Smyrna, Missionskyrkan och svenska kyrkan. Det finns flera idrottsföreningar och olika intresseföreningar.

Brålanda Företagarförening är en stark drivkraft för hela samhället med flera arbetsgrupper som jobbar strategiskt och långsiktigt.

Föreningen har fått flera utmärkelser genom åren för sitt arbete. Gröna Klustret på Nuntorp är också ett initiativ från Brålanda Företagarförening som nu blivit en egen ekonomisk förening med målet att samla och utveckla de gröna näringarna.

På initiativ av företagarföreningen och Lions har föreningen "Jul i Brålanda" bildats med målet att driva och utveckla ortens enskilt största årliga evenemang, Julmarknad med tomtetåg, första lördagen i december. Eventet lockar årligen en publik på mellan 6 000 och 10 000.

Högsäter: Föreningslivet är starkt främst inom idrott och hembygd och kultur: Högsäters GF, Dalslands ballongklubb, Högsäters Gym, Högsäters Bouleförening, Högsäters skidklubb, Kreativt Forum, OK Skärmen, Färgelanda hemslöjdsförening, SPF Seniorerna samt flera byalag, bygdegårds- och hembygdsföreningar.

Alla föreningar har mycket verksamhet och ordnar med olika evenemang inom sin verksamhet samt flera evenemang som är för allmänheten.

Den här förstudien har bland annat lett till att ett nytt byalag bildats.

6. Analys och slutsatser – vad har vi kommit fram till?

Styrkor

- Det finns ett starkt, differentierat näringsliv i båda orterna. Företagarna är både engagerade och drivna och brinner inte bara för det egna företaget utan för samhället i stort.
- Det finns en sammanhållning och stolthet över bygden bland invånarna som är viktig att bygga vidare på för att utveckla orterna, få fler invånare och därmed arbetstillfällen och samhällsservice.
- Brålanda företagarförening har hittat ett arbetssätt med många små kommittéer som jobbar med enskilda, avgränsade frågor. Det har fått fler att engagera sig då man har möjlighet att jobba med just de frågor man är intresserad av.
- Det finns en upplevd trygghet på båda orterna. Våldsbrott är relativt ovanligt och det finns grannsamverkan via sociala medier där man tipsar och/eller varnar varandra om något inträffar.

- Närheten till Lv 172 respektive E45 skapar redan idag bra förbindelser med centralorterna och vidare pendlingmöjligheter för såväl arbete som skola.
- För företagen betyder närheten till stora trafikleder mycket för godsleveranser.
- Närheten till naturen med svamp och bärplockning, jakt och fiske samt rekreation och motion.

Svagheter

- Brålanda ligger i Dalsland men tillhör Vänersborgs kommun som ligger i Västergötland. Det får vissa konsekvenser både på nationell nivå och särskilt på delregional nivå. Som exempel kan nämnas besöksnäringen där Brålanda med omland sällan kommer med vare sig i satsningar eller i marknadsföringen trots närheten till Vänern och till Kroppefjäll. Andra konsekvenser är nationella satsningar på näringslivet som olika typer av företagsstöd och liknande. Som regel gäller de Dalsland med undantag för Brålanda som då räknas som en del av Vänersborg.
- Fördjupade översiktsplaner och detaljplaner i både Brålanda och Högsäter har alla minst 30 år på nacken. Det får konsekvenser för företagare och byggbolag som önskar utöka eller bygga nytt.
- Båda orterna saknar en tydlig vision som invånare kan samlas kring och sträva mot. En gemensam vision skapar också stolthet och kan användas för att marknadsföra orten och locka nya invånare och företag att etablera sig.
-

Möjligheter

- Flera av de starka trenderna inom besöksnäringen passar klockrent på området kring och på södra Kroppefjäll. Naturturism i alla former, både för rekreation och motion har alla förutsättningar att växa i området. Redan idag finns flera anläggningar på södra Kroppefjäll, Skidans Hus på Granan, OK-Stugan i Dals Rostock. Matturism finns också förutsättningar, med anläggningar som Evenstorp, DalsSpira, Gällenas, Strutsfarmen, Hjorthägn, Torggummans ägg etc. Förutom Upperud 9:9 saknas riktigt bra restauranger som omnämns i tex White guide och andra liknande publikationer. I hela Dalsland är det bara Baldersnäs och Not Quite i Fengersfors som finns omnämnda. Kulturturism är ytterligare en starkt trend och Dick Harrisons bok om Dalsland visar att här finns en stor potential att jobba vidare på för hela Dalsland. Under andra hälften av 1800-talet utvandrade en stor del av Dalslands befolkning till Nordamerika, detta har även uppmärksammats i teve i programmet Allt för Sverige.
- I Brålanda har både byggare och företag visat intresse för att bygga flerfamiljshus och etablera företag. Ett företag har gått vidare och ansöker om ändrad detaljplan och bygglov för att bygga flerfamiljshus med upp till ett 20-tal bostadsrätter i två till tre våningar.
- Beslutet i Regionfullmäktige i oktober 2018 att förorda fyra nya tågstopp i Dalsland, Bäcke-fors, Dals Rostock, Brålanda och Frändefors till den nya nationella planen 2023-2035 betyder helt nya möjligheter för båda orterna och alldeles särskilt för Brålanda.
- Regeringen har infört ett nytt stöd som ska stärka kommuner på landsbygden. Under 2019 fördubblas stödet till 150 miljoner kronor och från 2020 till 300 miljoner kronor årligen. Enligt Tillväxtverket är det 30 landsbygdskommuner som ska få del av pengarna och enligt regionutvecklare Hanna Björndal på VG Region är Dalslandskommunerna med. Det är dock oklart om Brålanda räknas till Dalsland i sammanhanget eller om tillhörigheten till Vänersborgs kommun diskvalificerar. Färgelanda och Högsäter borde dock ingå.
- Både Brålanda och Högsäter har flera evenemang under året som redan idag lockar stor publik och det finns stor potential för evenemangen att växa.

Hot

- Medelåldern bland företagare i Sverige är hög och i Dalsland är den ännu högre. Både Brålanda och Högsäter står inför generationsskiftet bland företagen, inte minst

lantbruksföretagen. Om det inte finns någon naturlig ny ägare finns det risk att många företag helt enkelt läggs ner. En kommande lågkonjunktur ökar risken ytterligare.

- Om inte fler bostäder, främst lägenheter, planeras och byggs och om mer verksamhetsmark inte avsätts är risken stor att befolkningstillväxten avstannar eller till och med blir negativ. Det finns också risk att företag väljer att flytta för att komma närmare medarbetare och leverantörer/kunder.
- Om ytterligare service försvinner från samhällena blir det svårt för framför allt den äldre befolkningen att bo kvar.

7. Framtid – möjliga vägar.

Samhällsutveckling

Det finns mer som förenar Brålanda och Högsäter än som skiljer orterna åt. Brålanda är befolkningsmässigt ungefär dubbelt så stort som Högsäter och har en längre tradition av strukturerat utvecklingsarbete, som främst drivs genom företagarföreningen. Under förstudien har dock Högsäter bildat ett byalag med syfte att utveckla orten och öka samverkan och sammanhållning. För Brålanda företagarförening är det mer naturligt att tillsammans med kommunens representanter initiera ett större planeringsarbete för att genom medborgardialog skapa en gemensam vision och plan för samhällets utveckling.

Att det är kommunen som leder arbetet är viktigt för att säkerställa att alla invånare känner delaktighet, och inte bara näringslivet, även om de är viktiga. Särskilt viktigt är detta arbete med tanke på det positiva beslutet om tågstopp. Tiden fram till att det blir verklighet behöver utnyttjas till fullo så att övrig infrastruktur finns på plats liksom detaljplaner etc för att kunna möta ytterligare förväntat tryck på nya bostäder.

Förslag: Ett projekt startas tillsammans med berörda tjänstemän på Vänersborgs kommun för att bland annat att arbeta fram en ny "Fördjupad översiktsplan för Brålanda" och göra samhället "redo" för tågstopp. Företagarföreningens arbetsgrupp "Tågstopp Brålanda" är vana vid att jobba med den typen av strategiska planeringsfrågor och skulle med ett nytt namn (tex Framtid Brålanda) och ett utökat uppdrag kunna driva projektet tillsammans med kommunen. Arbetet bör startas snarast på det nya året. Tågstoppet har så pass stor betydelse för Brålandas utveckling att det kan finnas underlag för att söka projektmedel, möjligen från Tillväxtverket för att anställa en projektledare för samhällsutveckling med uppdrag att hålla ihop alla de olika delarna, tex infrastruktur för pendling och centrumutveckling.

Byalaget i Högsäter är alldeles nybildat och bedöms inte vara redo att ta sig an motsvarande uppgift än. Men det skulle kunna vara värdefullt att ha en utsedd kontaktperson till företagarföreningen i Brålanda för att följa processen, så att om och när byalaget känner sig redo kan startsträckan kortas.



I Skidans Hus samlades intresserade från besöksnäringen och från lokala föreningar för att diskutera möjligheterna att utveckla en destination på Kroppefjäll.

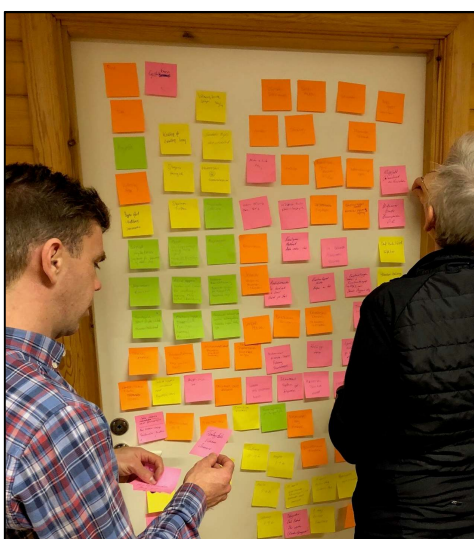
Kroppefjäll 13 februari 2018

Besöksnäringens utveckling

Att besöksnäringen har stor utvecklingspotential stod klart redan vid första mötet mellan företagare i Brålanda och Högsäter. Mötet ägde rum i form av en AfterWork-shop på Café Gula Huset i Brålanda. Företagarföreningen stod för värdskapet och hade bjudit in företagare från Högsäter. Ett 25-tal företagare från de båda orterna deltog och projektet fick möjlighet att leda själva workshopen.

Deltagarna såg flera möjligheter till framtida samarbete, inte minst företag emellan. Den gemensamma "USP:en" är Kroppefjäll och gruppen var väldigt eniga om att det snarast borde inledas samarbete inom besöksnäringen och att utöka området till hela södra Kroppefjäll med Dals Rostock i norr, Högsäter i väster, Stigen i söder och Brålanda/Sundals Ryr i öster. Det finns flera nationella studier som stödjer tanken på att utveckla ett område som södra Kroppefjäll för att skapa utveckling och nya arbetstillfällen, till exempel; "Hållbar naturturism och ekoturism på landsbygden", Visit Sweden 2016, "Ett land att besöka", SOU 2017:95 och den senaste i raden som kom i juni 2018, "Nationell naturturismstrategi".

AfterWork-shopen följdes upp med ytterligare en workshop till vilken föreningar och företag inom besöksnäringen bjöds in. Mötet hölls på Skidans Hus, SK Granan. Bland annat gjordes en kartläggning av olika evenemang som redan genomförs och man diskuterade också hur dessa skulle kunna utvecklas.



Det saknades inte idéer när företagare och föreningsfolk från Brålanda, Högsäter och Dals Rostock möttes på Skidans Hus för att diskutera möjligheter till destinationsutveckling på Kroppefjäll.

Kroppefjäll 13 februari 2018.

Workshopen bekräftade potentialen och visade även att det finns viktiga noder kring vilka ett utvecklingsprojekt skulle kunna bygga, till exempel Ragneruds camping, SK Granan, Brålanda Hotell och Vandrarhem, OK Kroppefjäll, Kroppefjäll B&B. Kroppefjäll Trail Run är

ett exempel på ett nystartat samarbete mellan Sk Granan, Ok Kroppefjäll och Kroppefjäll B&B.

Med gemensam utveckling av paketering och marknadsföring har besöksnäringen stor potential att bidra positivt med fler arbetstillfällen till alla tre kommunerna i allmänhet och samhällena runt Kroppefjäll i synnerhet.

Förslag:

Destination Åre skulle kunna vara en förebild för hur ett naturområde kan tas tillvara för att skapa en åretrunt-destination. Men det finns en väsentlig skillnad. I Åre fanns Ski Star som var/är en mycket stor aktör, som kunde dra det tunga lasset i destinationsutvecklingen. Ski Star investerade och tog största risken och de mindre aktörerna kunde hänga på.

En sådan aktör saknas i dagsläget på södra Kroppefjäll. Möjligheten ligger i att flera mindre aktörer går ihop och tillsammans skapar en tillräckligt stark utvecklingskraft.

Men trots att det finns privata aktörer, lokala föreningar och turistbolagen DTAB och Visit Trollhättan Vänersborg ställer sig positiva till ett projekt för att utveckla Destination Kroppefjäll, ser vi flera frågetecken som behöver utredas närmare innan en projektplan och ansökan till tänkta finansörer kan skrivas fram.

Först och främst behöver en dedikerad projektgrupp bildas, befolkad med personer från privata aktörer, föreningar och de tre berörda kommunerna. Dessa bör ha tydliga mandat att driva och genomföra de utvecklingsförslag som projektet kommer fram till. Detta måste vara klart innan ett projekt startar.

Vi föreslår därför att ett förarbete initieras för att forma en projektgrupp och avgöra i vilken form den ska drivas. Vi ser det som ytterst viktigt att alla i gruppen dels är beredda att investera (pengar/tid/engageman) i projektet och dels har direkt nytta av resultatet, annars är det stor risk att det inte blir något av projektet.

Gröna Klustret Nuntorps ekonomiska föreningen skulle kunna vara en förebild för hur arbetet kan drivas.

Då Mellerud saknar företagarförening föreslår vi att Brålanda företagarförening och Högsäters byalag tar initiativ till en sådan projektgrupp bildas.

Företagsutveckling

Trots den relativt korta sträckan mellan Brålanda och Högsäter, cirka 30 km med bil, är kunskapen om vilka företag och butiker som finns på respektive ort låg. Redan vid AfterWork-shopen på Café Gula huset knöts nya kontakter och framtida affärsmöjligheter uppmärksammades.

Förslag: Företagarföreningen i Brålanda och Byalaget i Högsäter skulle kunna planera för två ”företagsutflykter” per år – en i Brålanda och en i Färgelanda, där man besöker varandras företag och får möjlighet att knyta nya kontakter. Inte minst butikerna i respektive centrum skulle kunna ha stort utbyte av varandra.



Mötesplatser är viktiga för att företagare och företag ska utvecklas. Det blev glasklart när Brålanda företagarförening bjöd in Högsäters företagare till en After Work-shop.

Café Gula Huset, Brålanda 24 november 2017.

A. Eftertanke - vad fungerade bra?

Vi har haft en kontaktperson på varje ort, en för Högsäter och en för Brålanda. Bra att ha en person som kontakt på varje ort. I Brålanda har arbetet underlättats av att det finns en företagarförening med regelbundna möten och ett stort medlemsantal. Det gör det lättare att nå ut med information och också att få in synpunkter och idéer.

B. Eftertanke - vad fungerade mindre bra – skulle vi ha gjort något annorlunda?

Att Högsäter saknat en sammanhållande förening har försvårat informationsspridning och gjort det snudd på omöjligt att få till regelbundna möten. Då många av de som varit engagerade är verksamma inom besöksnäringen med högsäsong från maj till september är det en utmaning att jobba med framtidsfrågor. Fokus ligger helt naturligt på "här-och-nu".

C. Vad vill du skicka med för lärdomar till andra?

Det behövs en samlande förening med strukturerade möten och kanaler för information på respektive ort för att samverkan ska kunna fungera. Det blir alltför tungrott om det hänger på enskilda personer eller företag.

Vi tycker att det var bra att börja med en förstudie för att konstatera nuläge i en mer samlad bild. Nu blir det lättare att prioritera nästa steg.

Bilagor: bifoga gärna material som belyser arbetet och resultatet.

Bilaga 1: Inbjudan After Work-Shop Café Gula Huset 24 november 2017

Bilaga 2: Frågeforumlär från After Work-Shop på Café Gula huset.

Bilaga 3: Sammanställt resultat från After Work-Shop på Café Gula huset.

Bilaga 4: Resultat från Workshop på Skidans Hus 13 februari 2018